

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/122/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8513206392
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2014:8513206392.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Jozefa Angeloviča v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o. so sídlom Pribinova 25, Bratislava, zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o. so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanej Slovenskej republike - Ministerstvu spravodlivosti SR, v konaní o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa zo dňa 25.03.2014 č.k. 4C 24/2013 - 65 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Nepriznáva účastníkom náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

V dôvodoch rozhodnutia poukázal na to, že žalobca sa domáhal od žalovanej zaplataenia náhrady majetkovej škody 175 Eur a sumy 497,88 Eur z titulu nemajetkovej ujmy, ktorá mu bola spôsobená tým, že Okresný súd Vranov n/Topľou nerozhodol v zákonom stanovenom čase o zmene súdneho exekútora v exekučnej veci 9Er 196/2003. Z tohto spisu Okresného súdu Vranov n/Topľou bolo zistené, že súdu bol doručený návrh na zmenu exekútora 02.07.2009, následne dňa 15.07.2009 súd vyzval súdneho exekútora, ktorému bolo udelené poverenie na vykonanie exekúcie na predloženie exekučného spisu a vyčíslenie trov exekúcie v lehote 10 dní, čo príslušný súdny exekútor urobil až 13.01.2010. O zmene exekútora následne bolo rozhodnuté 30.03.2010. Súd prvého stupňa poukázal na ustanovenia zákona č. 514/2003 Z.z. Mal za zistené, že žalobca nepodal v predmetnom exekučnom konaní sťažnosť na prieťahy v konaní a v tomto smere uviedol, že aj keď súd v exekučnom konaní urobí úkon po zákonom stanovenej lehote, nemožno bez zohľadnenia ďalších okolností veci konštatovať, že došlo k nesprávnemu úradnému postupu. Je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že v tomto exekučnom konaní bola dĺžka konania ovplyvnená aj správaním súdneho exekútora, ktorý na výzvy súdu dlhodobo nereagoval. Aj v prípade, ak by existovala možnosť vzniku škody, možno uhradiť iba skutočnú škodu a ušlý zisk, ktorých vznik je povinný žalobca preukázať. Žalobca nepredložil, ani neoznačil dôkaz preukazujúci vznik majetkovej škody a škodu vyčísliť paušálne za prepracované výkony zamestnancov, udržiavanie a správu informačného systému, administráciu listín a komunikáciu s pôvodným súdnym exekútorom a podobne. Z exekučného spisu súd žiadne urgencyie zo strany žalobcu nezistil a ten ich ani nijak nepreukázal. Žalobca súdu 24.02.2014 doručil znalecký posudok č. 1/2014, ktorým bola vyčíslená majetková škoda žalobcovi z dôvodu nesprávneho úradného postupu. Ako vyplynulo z tohto posudku, znalecký ústav sa zaoberal len výškou škody, avšak vôbec sa nezaoberal tou skutočnosťou, či žalobcovi táto škoda majetková a nemajetková vznikla. Pri vypracovaní posudku sa vychádzalo zo skutočností, ktoré boli zistené z podkladov poskytnutých zadávateľom. Podklady boli kontrolované len

po formálnej stránke a vecná stránka obsiahnutá v ekonomických a účtovných výstupoch je garantovaná poskytovateľom informácií. Z týchto dôvodov súd prvého stupňa na tento posudok pri rozhodovaní neprihliadol. Žalobca sa tiež domáhal nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď na túto náhradu má účastník právo v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom a ak nie je možné túto ujmu uspokojiť inak. Z toho vyplýva, že nedodržanie zákonnej lehoty automaticky nezakladá nárok na nemajetkovú ujmu. Aj tu platí povinnosť preukázania nemajetkovej ujmy, čo v danom prípade zo strany žalobcu splnené nebolo. Nemajetková ujmy nezávisí automaticky len od konštatovania nedodržania zákonnej lehoty, ale aj od okolností jednotlivého prípadu. K rozhodnutiu o zmene súdneho exekútora potreboval súd súčinnosť pôvodného exekútora, ktorého vyzval na vyčíslenie trov a zaslanie spisu. Nakoľko ani samotný exekútor nedodržiaval lehotu na vyjadrenie a zaslanie spisu, nebolo objektívne možné, aby súd zákonnú lehotu dodržal. Nedodržanie zákonnej lehoty preto na strane žalobcu nemohlo spôsobiť neistotu alebo vznik akejkoľvek škody či majetkovej ujmy, ktorá je predmetom tohto konania. Nebola tiež preukázaná existencia príčinnej súvislosti medzi nesprávnym úradným postupom a uplatňovanou majetkovou a nemajetkovou škodou. So zreteľom na tieto dôvody súd prvého stupňa žalobu zamietol a o trovách konania účastníkov rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Žalobca namieta skutočnosť, že súd rozhodoval v merite veci na základe a s použitím inšpirácie novou právnou úpravou obsiahnutou v § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. Uvádza, že v právnom štáte a osobitne v spravodlivom súdnom konaní nie je možné, aby súd interpretoval hmotné právo platné v čase vzniku právnej skutočnosti a založenia zodpovednostného právneho vzťahu pomocou hmotného práva, ktoré sa stalo súčasťou právneho poriadku až po vzniku právnej skutočnosti a po tom, čo už došlo k založeniu zodpovednostného právneho vzťahu. Poukázal na článok 144 ods. 1 Ústavy SR. Má za to, že súd bol pri rozhodovaní viazaný § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom pred prijatím novely zákonom č. 412/2012 Z.z. a nemohol interpretovať toto ustanovenie prostredníctvom § 9 ods. 2 daného zákona v znení novely. Súd nevyvetlil, prečo zastáva názor, že účastníkom nevznikol stav právnej neistoty. Právna neistota existuje vždy do času, kým nedôjde ku konečnému rozhodnutiu. V danom prípade zákonodarca vytvoril legitímnu sféru tolerancie trvania právnej neistoty určením zákonnej lehoty. Exekučný súd však ignoroval túto intímnu sféru, na čo zo zákona nemal opatrenie a posunul trvanie právnej neistoty do času, ktorý je z hľadiska ochrany základného práva na spravodlivý súdny proces neakceptovateľný. Súdu ďalej podľa žalobcu neprislúši polemizovať o vhodnosti limitácie dĺžky konaní zákonnými lehotami. Súd má aplikovať platné právo a akékoľvek úvahy de lege ferenda sú neprípustným súdnym aktivizmom, na ktorom nemožno založiť meritórne rozhodnutie. Štrasburský súd opakovane uviedol, že zodpovednosť štátu za prietahy v konaní vzniká aj vtedy, ak súdy konajú náležite, ale dĺžku konania ovplyvňujú mimosúdne faktory, napr. nárast ekonomickej trestnej činnosti, rozsah nevybavenej súdnej agendy a podobne. Súd ani štátu neprijal žiadne opatrenia na riešenie vzniknutej kritickej situácie. Nedostatok týchto opatrení nemôže byť dávaný za vinu žalobcovi a to vo forme tej, že on nepresadzoval vydanie poverenia zákonnými možnosťami. Je to predovšetkým štát, ktorý musí plniť svoj pozitívny záväzok vo vzťahu k právu na prerokovanie veci v primeranej lehote. Žalobca takýto záväzok nemá. Žalobca nechápe, aký môže mať na výsledok konania dopad skutočnosť, že súd vyjadril svoje presvedčenie o rozpore exekučného titulu so zákonom. Ide o prejav nesústredenej činnosti súdu, kedy súdy vyhodnocovali aj také skutočnosti, ktoré s predmetom konania nesúviseli. V zmysle týchto dôvodov žalobca navrhol podanému odvolaniu vyhovieť.

Žalovaná sa k podanému odvolaniu nevyjadrila.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysel zásad vyjadrených v § 212 ods. 1,2 O.s.p. spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu dôvodné nie je.

Podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy, alebo nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti tohto zákona pri výkone verejnej moci

a/ nezákonným rozhodnutím,

b/ nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody,

c/ rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení, alebo rozhodnutím o väzbe alebo

d/ nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 4 ods. 1 písm. a/ zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak

1/ škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu,

2/ škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci,

3/ škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

Podľa § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánov verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom stanovenej lehote, nečinnosť orgánov verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb.

Podľa § 9 ods. 2 citovaného zákona, právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom má ten, komu bola takýmto postupom spôsobená škoda.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku (ďalej len „žiadosť“) s príslušným orgánom podľa § 4 a § 11.

Podľa § 16 ods. 4 citovaného zákona, ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovanie nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr.

Podľa § 17 ods. 1 citovaného zákona, uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

Podľa § 17 ods. 2 citovaného zákona, v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadošťačením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak.

Podľa § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

Je potrebné súhlasiť s odvolacou námietkou žalobcu spočívajúcou v tom, že aplikácia ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., ktorý podrobne upravuje podmienky, na základe ktorých možno usúdiť na vznik nesprávneho úradného postupu v podobe prietahov v konaní, nie je možné aplikovať na právne vzťahy, pri ktorých malo dôjsť k zodpovednostnému vzťahu medzi účastníkmi konania pred účinnosťou tohto zákonného ustanovenia (§ 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z.), pretože by išlo o retroaktivitu pri aplikácii právneho predpisu. Toto ustanovenie zákona č. 514/2003 Z.z. bolo zavedené do tohto zákona zákonom č. 412/2012 Z.z. s účinnosťou od 01.01.2013, preto je toto zákonné ustanovenie priamo aplikovateľné len na zodpovednostné právne vzťahy upravené zákonom č. 514/2003 Z.z. len tie, ktoré vznikli od 01.01.2013.

To však neznamená, že by súd prvého stupňa nemohol ako príklad (inšpiráciu, o ktorej hovorí aj žalobca vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa) uviesť právne významné okolnosti uvedené v tomto ustanovení § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. a to v kontexte skúmania, ktoré musí súd vykonať aj keď sa pri posudzovaní otázky nesprávneho úradného postupu (vrátane prietahov v konaní) pohybuje v právnom rámci danom mu ustanovením § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré bolo účinné v čase, keď mal vzniknúť zodpovednostný právny vzťah medzi účastníkmi tohto konania v preskúvanom exekučnom konaní uvedenom v žalobe a v odôvodnení rozhodnutia súdu prvého stupňa.

V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že vo veci nedošlo k sťažnostiam na prietahy v konaní, k disciplinárnemu postihu sudcu v tejto súvislosti alebo k vydaniu právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva alebo Ústavného súdu Slovenskej republiky, ktorý by prietahy v konaní konštatoval.

Súd prvého stupňa správne konštatuje, že pokiaľ ide o konanie Okresného súdu Vranov n/Topľou sp. zn. 9Er 196/2003, je zrejmé, že tomuto súdu bol doručený návrh na zmenu exekútora dňa 02.04.2009, následne súd výzvou z 15.07.2009 vyzval súdneho exekútora, ktorému bolo pôvodne udelené poverenie na vykonanie exekúcie na predloženie exekučného spisu a vyčíslenie trov exekúcie v lehote 10 dní. Príslušný súdny exekútor však na výzvu súdu prvého stupňa reagoval až 13.01.2010 a súd následne rozhodol o zmene exekútora dňa 30.03.2010. Je nesporné, že k rozhodnutiu o zmene súdneho exekútora potreboval konajúci súd súčinnosť pôvodného exekútora, ktorý sám nedodrжал lehotu na vyjadrenie a zaslanie súdneho spisu, a preto nebolo ďalej možné, aby zákonom stanovenú lehotu dodržal aj konajúci súd pri rozhodovaní o zmene súdneho exekútora.

Je potrebné navyše poukázať na tú skutočnosť, že v zmysle § 238 ods. 1 Exekučného poriadku, konania začaté pred 01.09.2005 sa dokončia podľa práva platného do 31.08.2005, pričom v zmysle § 238 ods. 2 Exekučného poriadku, určité, presne stanovené ustanovenia exekučného poriadku sa použijú aj na konania začaté pred 01.09.2005, pričom však právna úprava uvedená v § 44 ods. 7 (vtedy platného Exekučného poriadku) v ustanovení § 238 ods. 2 Exekučného poriadku sa nenachádza. Konanie vo veci Okresného súdu Vranov n/Topľou sp. zn. 9Er 196/2003 bolo začaté doručením návrhu na vykonanie exekúcie 08.12.2003, a preto lehota uvedená v § 44 ods. 7 Exekučného poriadku v znení platnom od 01.09.2005 sa na toto exekučné konanie nevzťahovala.

Pri rozhodovaní o nároku uplatneného žalobcom v tomto konaní je potrebné vychádzať aj z judikatúry Ústavného súdu SR, pričom je potrebné použiť závery tohto ústavného orgánu aplikované v rozhodnutí IV. ÚS 606/2012, ktoré sa týkalo sťažnosti žalobcu v obdobnej veci. Ústavný súd SR okrem iného zdôraznil, že aj niekoľkokomesačná nečinnosť súdu nemusí zakladať porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Poukázal na to, že sťažovateľ (žalobca) podával žiadosti o udelenie poverenia hromadne, teda zaťažoval súd v rovnakom čase väčším počtom podaní, a preto musel počítať s určitým technicko-administratívnym zdržaním na strane súdu, ktoré spôsobilo, že o jeho žiadosti bolo rozhodnuté s určitým časovým odstupom, čo je ústavne akceptovateľné.

Ako bolo vyššie naznačené, tieto závery Ústavného súdu Slovenskej republiky sú akceptovateľné aj v predmetnej veci, aj keď nešlo o rozhodnutie súdu o udelení poverenia na vykonanie exekúcie, ale o rozhodnutie o zmene exekútora na základe návrhu oprávneného. Základné zásady nazerania na problematiku prietahov v konaní, ktoré boli vyslovené v tomto rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 606/2012, sú však plne aplikovateľné aj na postup súdu pri rozhodovaní o zmene

súdneho exekútora. Naďalej platí, že žalobca skutočne podával v danom období viacero exekučných návrhov, ktoré následne boli postupované súdu v podobe návrhu na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie a po udelení takéhoto poverenia nasledovali ďalšie procesné návrhy (tak ako v predmetnej veci) napr. v podobe návrhu na zmenu exekútora. Teda platí, že žalobca musí vychádzať z daných technických a administratívnych možností súdu, ktorý má spracovať hromadné žiadosti a musí počítať aj s určitým zdržaním.

Taktiež je potrebné súhlasiť so závermi súdu prvého stupňa uvedenými v odôvodnení jeho rozhodnutia, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno pri preukázaní vzniku škody, nakoľko nepredložil na súde relevantné dôkazy dokumentujúce skutočnú výšku tejto škody.

Žalobca ďalej nepreukázal žiadnym spôsobom dôvody pre priznanie nemajetkovej ujmy, o ktorej tvrdil v žalobe. Ani jeden z dôvodov pre priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch žalobca ničím nepodložil a nepreukázal, a preto nemožno akceptovať ako dôvod pre takéto priznanie to, že neskorým ukončením procedúry exekučným súdom, mohlo dôjsť k zániku povinného, k zmareniu účelu konania pre stratu kontaktu s povinným alebo k insolvencii povinného, prípadne, že táto situácia si vyžadovala kroky smerujúce k zabezpečeniu vymožitelnosti pohľadávky a príslušenstva, pretože samotná žaloba tieto okolnosti udáva len ako možné riziká bez ich dostatočného podloženia a preukázania.

So zreteľom na tieto dôvody odvolací súd rozsudok ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Žalobca vzhľadom na výsledok odvolacieho konania nemá právo na náhradu trov a žalovanej v tomto štádiu konania trovy nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.